Ч. 143. Львів, Вторник, дня 26. червня (9. липня) 1901. Річник V.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року 2·50 зр. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)
За границею:
на цілий рік . . 16 рублїв або 36 франків
на пів року . . 8 рублїв або 18 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановиx псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о год. 6-ій пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 9. ул. Коперника (Лїндого ч. 9.) Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 10 кр. від стрічки, а в »Надісланім« 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Вихід руских послів з сойму.

Перед приступленєм до загальної розправи над краєвим буджетом на р. 1901. зажадав голосу в формальній справі посол Барвіньский і виголосив отсю заяву:

»З уповажненя руских послів маю честь зложити слїдуючу заяву:

Від 1883 р. виступали рускі посли соймові з домаганями постепенного заспокоюваня культурно-національних, економічних і полїтичних домагань руского народу. Домаганя їх на тім полї були завсїди мінїмальні і обмежали ся до найконечнїйших і найбільше пекучих потреб. І в теперішній сесиї не пішли домаганя руских послів поза ті границї. Між иньшими піднесли ми іменно конечну і наглу потребу постепенного заснованя рускої ґімназиї в Станиславові з огляду, що 1790 учеників Русинів не мають можности поберати науку в середних школах в рідній мові.

Сего мінїмального, всесторонно оправданого домаганя руских послів не полагоджено. Крім того піднесли рускі посли основні, на провірених даних оперті інтерпеляциї до ц. к. правительства, дотикаючі найважнїйших і найжизненїйших справ полїтичних і кривд руского народу на тім полї.

Всї ті інтерпеляциї остали без відповіди.

Супроти того, що також закон о рентових оселях принято против застереженя руских послів і загальної опінїї руского народу, заявляємо, що рускі посли дальшої учати в соймових обрадах брати не можуть«.

Ся заява зробила на соймовій більшости велике вражінє.

Перший социялїст в долїшно-австрийскім соймі.

(X) В віденьскій дїльницї Фаворітен відбув ся вибір соймового посла і вибрано социялїстичного проводиря д-ра Адлєра против кандидата християньско-социяльного. Такого добутку можна було наперед сподївати ся після вислїду останних виборів до ради державної і громадскої з загальної куриї. Однак тут не зачудував так вибір социялїстичного кандидата в окрузї заселенім переважно робітниками, але те незначне число 62, яким він побідив, бо при останних виборах до ради державної дістав др. Адлєр в X дїльницї 500 голосів більше, як єго християньско-социяльний противник, а також більшість, якою при виборах до ради громадскої соялїстичний кандидат Райман побідив християньско-социяльного противника, виносила 1270 голосів. Сї значні числа социялїстичних більшостий стопили ся тепер на 62 голоси і християньско-социяльне сторонництво могло би бути вдоволене сим зглядним успіхом. Але мимо того в єго таборі є велике зворушенє і невдоволенє, бо числено напевно на побіду, отже тим більше відчувають теперішню невдачу. Др. Люеґер звалює одвічальність за се на правительство і терориз: социялїстів. Правительство по єго думцї не очистило так виборчих лїст, щоби обезпечено християньско-социяльну більшість. Социялїстів винує за те, що погрозами насили, бойкотом в справах купецких, промислових і т. п. відстрашили многих від виконаня виборчого права.

Однак до невдачі християньско-социяльного сторонництва причинили ся ще й иньші обставини, а іменно власні хиби єго. Як довго сторонництво Люеґера було опозицийним і найстрашнїйшим ішло терориздом, відносило одну побіду за другою мимо некорисної виборчої системи. Хоч виборча ре форма Прікса була приладжена зовсїм до потреби лїбералів, виперли їх з ради громадскої християньскі социяли навіть в першій куриї. Тодї Люеґер огненною вимовою поривав усї верстви народні проти міских і мінїстерских властий. Він побідив тодї мимо знаного указу проти учителїв і впливів зелїзничих товариств і банків. Колиж він тепер мимо строгого поступованя проти учителїв відносить неудачі, то треба передовсїм приписати тій обставинї, що при виборі людий не глядить він на здібности, лише на беззглядний послух. Через те духовий позем єго сторонництва упав значно, а будуччина єго загрожена. Нїхто бо не може одушевити ся інтелєктуальними нулями і через те сторонництво не зростає.

Друга трудність, яку стрічає єго сторонництво, се посуджуванє єго о клєрикальні змаганя, проти яких і социялїсти і всенїмцї і лїберали виступають завзято. Вправдї не є оно так, як се голосять дневники сих останних сторонництв, але дїйсно в християньско-социяльнім таборі тепер висунули ся на перший плян сьвященики, котрі ведуть аґітацию проти социяльної демократиї і лїбералїзму жидівского, так, що тепер антисемітска прикмета щезла, а на перший плян виступила християньско-католицка. Се відвернуло від християньско-социяльного сторонництва нїмецких людовців, котрі до недавна єго піддержували, а тепер злучили ся проти него з социялїстами і всенїмцями та лїбералами. Отсе також причини, які утруднили становище християньско-социяльного сторонництва і і причиняють ся до неодної невдачі.

Річ д-ра Олесницкого

виголошена на засїданю Сойму дня 3 липня 1901 для умотивованя внесень в справах громадских.

Я не хотїв первісно справи, о котрій говорити буду, виводити перед Вис. Сойм в формі окремого внесеня. Я вижидав, аж прийде на порядок обрад справозданє комісиї громадскої щодо чинностий Департаменту I. Видїлу краєвого і при дискусиї над тим справозданєм хотїв я і тую справу порушити. Лякаючись однак, що справозданє тоє для короткости часу може зовсїм не бути предметом дебат — порішив я в тій формі діткнути короткими словами найважнїйшої з мого пословання справи краєвої — а іменно самоуправи і господарства наших громад.

Знаю, що дотикаю річи немилої і болючої, котра становить нинї справдї ропячу рану на орґанїзмі нашого народу — рану тим тяжшу і небезпечнїйшу, що грозить она затроєнєм здорових соків найширших основ нашої суспільности і тих єї кругів, з котрих має і повинна она черпати сили животні для свого дальшого розвитку, для поправи і відновленя того, що попсувалось і здеґенерувалось в горі.

Автономія громадска в Галичинї представляє нинї сумний образ розкладу.

В громадах наших не лиш нема тих порядків, яких вимагає і закон і природний постулят розвитку громад — але противно панує розлад в найповнїйшім слова того значеню, маєток громадский і закладів громадских в найбільшій части громад або зовсїм розтрачений або в неладї; обовязки управи громадскої під зглядом полїциї санїтарної і публичної безпечности далеко несповнені, а уровень етичний громадского житя упадає щораз низше. Самоуправа громадска з своїми публично правними інституциями, котра має бути першою школою публичного житя для селяньства — стає в многих громадах в дїйсности першою школою деморалїзациї.

Супротив того у автора, кому лежить на серцю інтерес краю, мусить підняти о питанє, де лежить причина злого і як се зло покривати. Суть люде глядячі на річ поверховно або і з упередженєм, котрі добачають причину тую в неспосібности народа нашого до самоуправи і для тих після їх гадки належало-б перетворити найнизші автономічні орґанїзми нашого краю, через утворенє орґанїзмів ширших і через введенє тим способом нових елєментів маючих поповнити недостатки в кваліфікациї самого сельского населеня.

Се суд поверховний і зовсїм неоправданий. Хто слїдив річ глубше, хто спізнав житє і відносини наших громад — той признати мусить, що причина злого лежить зовсїм деинде.

В народї нашім є на стілько спосібности й інтелїґенциї, щоб в руках поодиноких громад могла громадска самоуправа розвивати ся корисно й успішно — нарід наш має на стілько етики, на стілько розуміня і почутя публичного інтересу, що сам не звихнув би ідеї самоуправи а противно в многих громадах нашого краю, де виїмково не втискають ся шкідливі впливи, де некорисні услівя загально пануючі не мають на тілько сили, щоби перемогли здорову натуру народу і знищили благодатний сучасний вплив місцевий — бачимо, що народ сельский дає докази замітної горожаньскої доспілости, що так управа громади як і хосенних заведень з єї лона вийшовших іде правильним ходом і видимо підносить громаду під зглядом горожаньским, економічним і етичним.

Тоє зло, котре в самім зародї нищить і убиває публично-правні змаганя громади і справлює ідею громадскої самоуправи, лежить почасти в законодавстві, почасти в адмінїстрациї і в екзекутиві. Не тут місце розводитись ширше над першою причиною — на се прийде, думаю, в тій палатї в короткім часї відповідна нагода і се лишаю на другий плян — за то хочу діткнути передовсїм другої причини, після моєї гадки важнїйшої, котра в житю автономічнім наших громад дуже сумними записалась слїдами. Щоби не наражатись на докір, що підношу лише загальні неоправдані заміти — я попередив їх вже з гори фактичними доказами. На самім початку сеї сесиї вніс я разом з моїми товаришами обємисту інтерпеляцию до ц. к. правитель-

ства, в котрій подав я цілий ряд фактів з 31 повітів східної Галичини, фактів зібраних і провірених на основі автентичних інформаций.

Факти ті виказують наглядно, в чім найбільше і головна причина нинїшного сумного стану автономії наших громад.

(Дальше буде).

КИРИЛО СТУДИНЬСКИЙ.

Котляревский і Артемовский.

(Дальше).

II.

Не инакше, як з попередною статиєю, обійшов ся також д. Стешенко з моєю працею про Артемовского. Рецензент поставив собі мету, за всяку ціну обнизити єї вартість, а заміти, які він против неї підніс, роблять на мене нераз комічне вражінє. Мимо сего буду обговорювати їх поважно, щоби виказати, що они поставлені рецензентом радше для декорациї і доповненя пасквілю на мою розвідку про Котляревского, як на те, щоби сам рецензент міг вірити в їх безсторонність та стійність.

Для проби наведу зразки совістности рецензента. Він пише: »Поглянемо тепер, як упорав ся д. Студиньский з узятим на себе завданєм — аналїзу поезий Гулака. Хоч такий аналїз *не трудна річ*, але за автором його ми всеж таки повинні признати заслугу »досить« вірного проведення його« (стр. 24.). На сей заміт можу хиба д. Стешенкови нагадати звістну історию про... яйце Колюмба. Не трудна річ... тілько нїхто єї перед тим не зробив. А і се відоме, що нема нїчого лекшого, як дивити ся на чужу, вже *готову* працю... Безсторонність рецензента видна найкрасше з сего, що коли на однім місци рецензент признає моїй працї »досить вірне проведенє аналїзу, то на другім (стр. 28.) називає вже сей аналїз лише »елементарним«. От так, як д. Стешенкови потреба!

Возьмім иньший зразок з рецензиї д. Стешенка: »Першим мотивом у творчости Гулака д. Студиньский уважає протест против кріпацтва — се зовсїм справедливо, *хоч і не оригінально*, бо всїми давно признано« (стр. 25.). Ну, і говори з д. Стешенком, коли й тутки навіть не снило ся менї, полювати на оригінальність. Менї ходило лише о зведенє всїх поезий Артемовского в одну цїлість після мотиву та о виказанє, чи і о скілько в виданях нових поезий (Комара в »Зорі« з р. 1896 та »Кієвскої Старины« (з р. 1897) поет пішов дальше, чим в давно звістних.

Не зашкодить привести ще один цікавий примір. Д. Стешенко пише: »Другим мотивом творчости Гулака д. Студиньский називає сьпіви про »марність сьвіта« і зазиви до горівки, яко ліку в тузї.

Тут заслугою вченого стає ствердженє факту, що означеного типу твори Гулака се пересьпіви лїрики Горация, *але й ся заслуга зменьшуєть ся* через те, що при самих творах Гулака є здебільшого вказівки на походженє їх від Горация« (стр. 25). Спитаю д. Стешенка, чи я *закривав* се в моїй працї, що при пересьпівах з Горация Артемовский дає мотто з єго творів? Не маю претенсиї на »велику« заслугу — а всеж таки подрібних порівнань з творами Горация передімною нїхто не зробив і ріжниць, які поміж ними заходять, нїхто не виказав. Колиб д. Стешенко не поминув був легким серцем невеличкої частини моєї працї про родинний мотив у Артемовского, то був би прийшов до сего пересьвідченя, що нераз учені читають при поезиї Артемовского прольоґ чи епільоґ з Горация, а однак не впаде їм на гадку, порівнати єї з латиньским оригіналом та ствердити, що она є рівнож пересьпівом. Маю на думцї поезию: »До Любки«. В хронольоґічнім списї творів Артемовского додав заслужений учений Петров вістку, що ся поезия має епільоґ з Горация, а однак доперва я виказав, що она не оригінальна, але що в нїй треба бачити »свобідний, артистичний пересьпів XXIII оди Горация »Ad Chloen« (кн. I.), в який поет вложив богато нїжного чутя, серця і знаня дївочої душі« та що »сей пересьпів не в порівнаню красший від оригіналу, в котрім недостає сеї глубини чувства, сего ідеального розуміня любови, який стрічаємо у Артемовского«[1]). Нагадаю також д. Стешенкови, що й при иньших двох »поезиях Артемовского п. з. »Упадок віка" і »Хороший чоловяга« є мотта з Лєрмонтова і Некрасова, а однак доперва менї судило ся подрібно виказати, що в обох наведених поезиях (перша з них дуже цікава для характеристики самого Артемовского) маємо до дїла з пародиєю, чи наслїдованєм російских поетів[2]). Та все те д. Стешенка мало що обходить!...

Признаючи за моєю працею »досить« вірний, чи там »елементарний« аналїз творів Артемовского, д. Стешенко каже, що »сей аналїз мав би ще більше значінє, колиб не були сполучені з ним загально-фільозофічні поясненя, на які д. Студиньский далеко не майстер« (стр. 34—5). Не лише брак »майстерства«, але навіть помилку і недорічність бачить д. Стешенко в моїм поясненю поезиї Артемовского п. з *„Дві пташки в клїтцї"*. В нїй дорікає старий снигир молодому за се, що він все плаче на свою долю, хоть має всего подостатком і сїмени і проса і пшеницї. Молодий відповідає:

Ти рад пожарнї сїй, *бо зріс в нїй і вродив ся,*
Я-ж вільний був, тепер в неволї опинив ся.

До сеї поезиї додав я таку примітку: »Чи під старим снигирем не розумів поет Великороса і єго *родинної* неволї, що давала лекше зносити кріпацтво в порівнаню з суспільною і родинною волею Українця[3]).

Мій здогад не припав до вподоби рецензентови, що пише: »Але і в сїм місци допущено дослїдником помилку: говорячи про твір »Дві пташки« д. Студиньский уважає за потрібне вести недорічні паралелї між Великоросом та Українцем та ще поясняти їх ріжницю не зовсїм вірно суспільно-родинними причинами. Шуканє отсих москальо-українських конфлїктів, на якім так погрішив д. Огоновский, річ о стілько непевна і бесхосенна, що їх лїпше поховати в могилї забутя та покою: сї анальоґії не доводять нї до чого, і як у Огоновского, замість дїйсного пояснення річи, дають недоладні фантоми. Хіба не досить сказати, що в такім то творі стакають ся дві ріжні социяльні течії, анїж ще додавати, що се така а така народність, наче в самій народности, скажемо, українській не може бути двох ріжних социяльних течій, — як напр. гнобительских і пригноблених« (стр. 25).

Під есені д. Стешенком заміти, мимо їх аподиктичного тону, не є знов нїчим иньшим, як — фразами. Рецензент закидує менї вишукованє »москальо-українських« конфлїктів. Раджу в такім разї рецензентови, звернути всї свої претенсиї під адресою Костомарова, що в своїй студиї »Двѣ русскія народности« перший підніс нам сей »москальо-український конфлїкт« і виказав, які ріжницї заходять між типом великоруским і українським, між иньшим так у суспільнім, як і родиннім житю.

Сли моє порівнанє можна взагалї назвати »вишукованєм москальо-українських конфлїктів«, то я вважав би себе навіть в сїм оправданим, бо сам Артемовский вишукує подібні »конфлїкти« між Великорусом і Українцем (прим. в справі мови) в своїм *„Дещо про Гараська"*[4]).

Д. Стешенко дає менї науку, що і в українській народности можуть бути дві социяльні течії, як прим. гнобительских і пригноблених. Не перечу, але в поезиї »Дві пташки *в клїтцї*« розходить ся о дві *неволені* істоти, *з яких одна виросла в неволї і привикла до неї, а друга уродила ся на волї і тужить за нею.* Тому посьмів я зробити сю алюзию до родинної, а додам тут, і до суспільної неволї Великороса і від неї можуть мене відвести не фрази, лише річеві докази, на які д. Стешенка в сїм разї, в виду єго злої волї і стремленя до уложеня пасквілю, — не стати.

Дальшою помилкою вважає д. Стешенко се, що я при обговореню другого мотиву в поезиї Артемовского (горівка — лїком в журбі) згодив ся з гадкою Чуприни, що поезиї Артемовского в порівнаню з »Енеїдою« Котляревского є значним кроком наперед, бо Артемовский оминув щасливо промахи Котляревского в зображеню розгульного житя козацтва. Д. Стешенко каже, що сли хто, то сам Котляревский »зробив вже значний крок наперед« в таких творах, як »Натялка Полтавка« і »Москаль Чарівник« та вважає се методичною помилкою, що я порівную »основний тон усеї творчости Гулака з частинною рисою одного з творів Котляревского, власне »Енеїди« (стр. 25).

Не перечу, що Котляревский в своїх пізнїйших творах оминав давні похибки і д. Стешенко хиба може мати жаль до мене, що я сего, давно ствердженого спостереженя, в моїй працї не відзначив. Однак додам тут, що я не мав права порівнувати творів Гулака з пізнїйшими писанями Котляревского, хотьби тому, що мотивами і жерелами споріднений Гулак лише з »Енеїдою«. Причину, яка спонукала мене до порівнаня творів Гулака лише з »Енеїдою« я виразно зазначив в моїй працї, коли писав: »Сей мотив, величанє чарки, виступив в нашім новім письменьстві вже в »Енеїдї« Котляревского. Близькі до себе Котляревский і Артемовский *не лише самим мотивом, але і жерелами*, на яких основували свої твори, а також стремленєм, зобразити поодинокі верстви українського народа. Як колись Котляревский написав на латиньскім взірци свою »Енеїду« і приноровив єї до житя українського козацтва, так слїдом єго пішов Артемовский, пишучи пародиї на піснї римского поета, в яких відбило ся житє українських селян«[1]).

Д. Стешенко пише ще: »Вдруге й питаннє про цинїзм дуже спірне, бо тодї такі твори як Декамерон, треба-б уже просто палити, а не вважати за артистичні твори і в усякім разї се питанє про артистичність чи краще естетичність твору, а істоти напряму не дотикає зовсїм« (стр. 26).

На сей заміт не можу відповідати, бо за високо ставлю вагу і значінє »Енеїди«, *щобим для загальної єї оцїнки посьмів навіть ужити епітету „цинїзм"*. *І сего слова для характеристики Котляревского я нїкуди не ужив* — так, що на сїм місци полємізує д. Стешенко зі своєю власною фантазиєю.

(Дальше буде).

Краєвий Сойм.

В дальшім ходї ранїшного засїданя з суботи принято без дискусиї зміну §§ 11. і 15. краєвого закона з р. 1897. що-до правних відносин загальних і публичних шпиталїв; поручено краєвому видїлови для розслїду справу будови зелїзниць Ярослав-Коростенко, Перемишль-Порохник і Тїсна-Лютовиска-Стшенсня.

Відтак по переведеній дискусиї над справозданєм краєвого видїлу що-до єго дїяльности на поли краєвого промислу (заводові школи, варштати), ухвалено: 1) приняти до відомости справозданє, 2) візвати правительство, щоби замість гончарскої школи в Коломиї при співудїлї краю постарало ся о заложенє висшого наукового заведеня для керамічного промислу у Львові. 3) візвати правительство, щоби причинило ся щорічною сумою для утвореня краєвого фонда, з якою уряджували-б ся термінаторскі вистави та нагороджували-б ся приватні робітнї за добру науку термінаторів. 4) візвати правительство до утвореня в краю постійних комісий для відбираня достав для війска з обсягу дрібного краєвого промислу, та щоби сї достави віддавано ремісникам на довший час, як на рік. 5) уповажнити краєвий видїл побудувати муровану кузню для державної, ковальскої школи в Сулковицях коштом найвисше 27.000 К. 6) ухвалено ріжні застереженя що-до 70.000 К. позички для Кракова на будову торговельної і промислової школи. 7) візвати краєвий видїл до предложеня проєкту, в який спосіб мають оплачувати ся інструктори та учителї краєвих фахово-промислових шкіл та варштатів, які услівя їх стабілїзациї і права емеритури. 8) візвати краєвий видїл до уложеня проґрами, де і які закладати промислові школи. 9) щоби краєвий видїл закладав майстерскі курси для тих ремесел, для яких ще нема шкіл або варштатів. 10) щоби утворив посаду технїчного референта і

[1]) »Лїтературні Замітки" стр. 62—5.
[2]) Тамже, стр. 58—62 і 123—7.
[3]) »Лїтературні Замітки« стр. 41.
[4]) Тамже стр. 38.

[1]) Тамже стр. 54—4.

вставив відповідну квоту до краєвого буджету на р. 1902. Принято також резолюциї пп. Мариєвского, щоби робітників забезпечувати на старість, і кс. Стояловского, щоби візвати кр. виділ до енерґічнїйшого підпираня краєвого промислу.

З черги ухваляє сойм візвати правительство до заложеня специяльного заведеня в Кракові для охоронних щіплень методою Пастера, а тимчасом поручає краєвому виділови опікувати ся заведенєм д-ра Буйвіда.

На сїм відрочив маршалок о год. 4. засїданє до год. 8. вечером.

О назначеній годинї маршалок отворив вечірне засїданє. З дневного порядку відчитано справозданє податкової комісиї про внесенє пп. Скалковского і Чайковского в справі надужить при примінюваню податкових і нележитестевих законів та податків. В дискусиї пос. Дідушицкий жалує, що комісия не виступила з реальними внесенями; пос. Малаховский жалує ся на податкове перетяженє Львова, а пос. Ротер на те саме в Кракові та домагають ся, щоби краєвий виділ розслїдив сю справу. Намісник ґр. Пінїньский, з краєвим статутом в руках, висказує, що краєвий виділ не має такої компетенциї, щоби надзорувати чинности скарбової дирекциї і він не може підняти ся такої контролї. Що до залеглостий у Львові і Кракові, намісник не хоче порушати сеї справи ширше, але запевнює, що се не є парциальностию скарбових властий, але простою конечностию зменшити сї залеглости. Однак намісник, як президент скарбової дирекциї, буде пильно глядїти, щоби не було жаднвх надужить і тому просить о поданє подрібних фактів невідповідного примінюваня скарбових законів та приписів. Пос. Абрагамович констатує що надужитє є, а причину сего бачить в недостатку горожаньского почутя в низших скарбових урядниках та лихій системі кваліфікаций податкових урядників.

Довшу дискусию викликало справозданє адмінїстрацийної комісиї про предложенє краєвого виділу в справі заведеня публичних бюр посередництва працї. Пос. Малаховский подає інтересні числа з діяльности міского бюра посередництва працї у Львові. На 10.800 шукаючих роботи, бюро подало єї 67 процент робітникам. Зі зголошуючих ся лише 21 процент походить зі Львова, а решта з провінциї. Тому урядженє таких бюр по повітах було би пожадане. Пос. Олесницкий висказує ся, що справа бюр для посередництва працї не є ще достаточно розслїдженою, іменно проєкт поминає східні повіти і ставить внесенє, щоби єго відіслати назад до до краєвого виділу. Кн. Чарторийский добачує радикальні тенденциї(!) в орґанїзациї робітників та в посередниченю працї і противить ся проєктови. Пос. А. Потоцкий заявляє ся за законом, але супротив піднесених закидів пропонує § 1. відіслати до комісиї. Коли пос. Олесницкий цофнув своє внесенє, при голосованю удержало ся більшостию 1 голоса (40 против 39) внесенє Потоцкого і проєкт про посередництво працї вернув назад до комісиї.

Пос. Каратницкий реферує справозданє адмінїстрацийної комісиї про внесенє А. Потоцкого що-до зміни предложеного державній радї проєкту обовязкового убезпеченя пенсийного приватних урядників. Сойм ухвалив се внесенє, в сїм напрямі, щоби правительственний проєкт опирав ся на автономічних союзах країв.

Вкінци відчитано справозданє правничої комісиї про діяльність IV. департаменту краєвого виділу. В дискусиї пп. Бойко, Стояловский і Олесницкий жалують ся на надужитя жандармів зі стрільним оружєм та на хибні постанови шупасничого закона. Намісник ґр. Пінїньский запевнює, що всяке надужитє оружя є предметом стислих доходжень і строгої кари; відтак пос. З. Яворский боронить судівництво перед замітами кс. Стояловского. По короткій промові референта ухвалено: 1) приняти справозданє до відомости; 2) візвати правительство, щоби зарядило безпроволочно отворенє окружного суду в Чорткові, повітових судів в Болшівцях і Яблонові, окружних судів в Бялій, Новім Торзї і Бохнї, Мільци, Ярославі і Жовкві та повітових судів в Баранові, Майданї, Руднику, Ягольницї, Озерянах, Красній, Підкамени, Стрілисках нових, Устериках і Завалові, так, щоби що року один окружний і два повітові суди могли увійти в житє; 3) щоби безпроволочно прислупило до перенесеня осїд а суду з Слємєня до Сухої; 4) поновно візвати правительство в справі утвореня полюбовного суду що до Морского Ока. 5) По раз пятий візвати правительство, щоби за публичні і військові підводи бодай підвисшило винагородженя і сим хоть в части зменшило се покривдженє сїльского населеня; 6) візвати правительство до відповіди на візванє сойму з минулого року що-до зрівнаня оплат за телеґрами до Росиї з телеґрамами до Німеччини, та усуненя казциї при телеґрамах, які мають бути дорученими післанцем; 7) візвати правительство до відповіди на тогорічну ухвалу соймову що до складу і переведеня вибору до комісиї для оцїненя особистих податків; 8) візвати правительство, щоби причинило ся до коштів основаня поправчої оселї для нелїтних хлопців.

О год. 1. в ночи маршалок замкнув засїданє, назначуючи слїдуюче на год. 10 рано в понедїлок.

Новинки.

— **Календар.** Ві вторник: гр.-кат. Давид препод.; рим.-кат. Анатолїя. — В середу: гр. кат. Самсона препод.; рим.-кат. Амалїї.

— **Репертуар руского народного театру у Львові.** Ві вторник дня 9. с. м. в сали тов. »Gwiazda« ул. Францїшканьска: *„Украдене щастє“*, народна штука зі сьпівами і танцями, д-ра Ів. Франка. Другий гостинний виступ п. Підвисоцкого.

Початок точно о 8. год. вечером.

— **З товариства ім. Котляревского у Львові.** Засїданє Виділу відбуде ся в середу дня 10. с. м. о $7^1/_2$ год. вечером в льокали тов. »Руска Бесїда«.

— **Концерт в Золочеві.** В недїлю дня 14. липня с. р. устроює тов. »Тернопільский Боян« в Золочеві концерт з отсею проґрамою: 1. Матюк: »До весни«, сопранове сольо п-ни Ем Крушельницкої і хор мішаний в супроводї фортепяну. 2) Лисенко-Шевченко: „Зацвила калина“, дует на сопран і тенор в супр. форт. п-ни Ем. Крушельницкої і п. С. Сіякз. 3. Колесса-Шевченко: »Було колись«, мужеский хор. 4. Bethoven »Sonate pathétique« фортепянове сольо — п на Г. Терлецка. 5. Вахнянин: з опери »Купало« мішаний хор в супр. форт. 6. Ch. de Beriot: »Air varié«, скрипкове сольо в супр. форт. — п. І. Левицкий. 7. Колесса: »Вулиця«, мішані і мужескі хори з сопрановими солями і терцетами. Акомпаніяменти фортепянові обійме п-на Г. Терлецка. — По концертї місцевий комітет устроює забаву з танцями. — Цїни місць: крісло першорядне 2 К; другорядне 1·50 К; треторядне 1·20 К; вступ на салю 80 сот. — Виділ тов. »Тернопільский Боян« доложив всяких заходів, щоби концерт випав як найлїпше, а і місцевий комітет постарав ся о добрих танцюристів і надїє ся, що забава лишить по собі гарні спомини. — *Виділ.*

— **Звичайні загальні збори** членів »Рускої Бесїди« в Бережанах відбудуть ся дня 13. с. м. о $10^1/_2$ год. рано в льокали товариства.

В Бучачи засновано касинове товариство »Руска Бесїда«, котре містить ся в каменици Штерна і Шора, де доси була канцелярия нотарияльна. Перші загальні збори будуть дня 9. с. м. перед полуднем в комнатах товариства.

— **Крамарске віче в Тернополи** відбуло ся дня 29. м. м. при участи кількадесять осіб, між якими було 19 крамарів і делеґатів читалень, під яких зарядом ведуть ся крамницї. Зі Львова приїхав нарочно п. Василь Нагірний з рефератом про крамарство і теплими словами взивав зібраних до орґанїзациї на поли торговлї. Над рефератом вивязала ся довша дискусия, в якій заберали голос переважно крамарі. Остаточно рішено, щоби утворити крамарский звязок в тернопільскім повітї і тїснїйше получити крамницї з »Народною Торговлею«. До переведеня сего дїла вибрано анкету, котра має заняти ся орґанїзациєю крамарів в Тернопільщинї, подати жерела закупна потрібних для сїльских громад товарів і здати справозданє на вічу, яке нарочно мають небавом скликати. До анкети війшли пп. Прокіп Мостович з Тернополя, о. Ізидор Глиньский з Буцнева, Михайло Маращук з Маґдалівки, яким Бойко з Козівки, Мих. Карачко з Глядок і Йосиф Юрчак з Микулинець.

— **Хосенна дїяльність СС. Служебниць.** З Трускавця пишуть до »Słow-a polsk ого«: Рускі »Сестри Служебницї« в Трускавци заслугують на повну похвалу. Спровадив їх ту купелевий заряд і удержує їх власним коштом. Від хвилї їх постійного ту осїдку замітно на кождім кроцї їх пожиточну дїяльність. Кромі порученої їм опіки над хорими заняли ся СС. Служебницї ревно наукою сїльских дїтей; учать їх сьпіву і ручних робіт жіночих. В недїлї і сьвята учать місцевих мешканців хорального сьпіву, а на науку люди збирають ся громадно; одні сьпівають, другі радо прислухують ся, а в наслїдок того опустїла коршма, що була перше осередком зборів.

— **К. Кочоровский**, котрий допустив ся дефравдациї в намісництві при видавництві руских книжок, п мер в вязничім шпитали на тяжку недугу нирок.

— **Винахід Пілсудзкого.** Російский полковник Пілсудзкий, котрий перед роком переніс ся з Петербурга до Парижа, аби працювати над своїми далекосяглими проєктами, довершив великого дїла на поли електротехніки. Пілсудзкому повело ся винайти спосіб телеґрафовати без дрота на далекі віддаленя, а спосіб сей є цїлком иньший як Марконїого. Крім того електричні струї ужиті при телеґрафованю знищили фільоксеру на поли, де відбували ся досьвіди з телеґрафом. Винахід Пілсудзкого має ще иньше приноровленє: електричні струї пущені до моря запалюють торпеди. Дослїди виказали незвичайну вартість сего винаходу, який має перед собою важну задачу в будучности.

— **Упадок »Липского Банку«.** Перед кількома днями телеґрами донесли, що великий банк в Липску збанкрутовав. Від того часу що дня ріжні фірми, що стояли в зносинах з сим банком, оголошують невиплатність. Страти липского банку не дадуть ся на разї обчислити, але банк оперував десятками мілїонів і всї они імовірно пропали. Проти заряду банку внесено до прокураториї сотки жалоб, в наслїдок чого увязнено головних директорів і деяких членів надзираючої ради. Така сама доля стрітила заряд підприємства »Trebertrocknungs - Gesellschaft« в Кассель, що стояло в тїсних зносинах грошевих з липским банком. Се підприємство плавало також в каламітній водї фальшивих білянсів і штучних реклям, а єго упадок потягнув за собою банкротство великих фірм. Межи иньшими невиплатність оголосили: банковий дім в Берлинї, якого недобір виносить 11 мілїонів марок. Менш банки в Липску стратили 699.500 марок, липске товариство Ґустава Адольфа оголосило невиплатність, бо в липскім банку стратило всю свою готівку. На біржах в Берлинї, Відни і ин. упав курс паперів. Десятки людей, що стратили майно наслїдком упадку липского банку, збожеволїли, або відобрали собі житє. В так короткім часї упадок банку в Липску заподїяв в Німеччинї величезні страти, а хто знає, кілько ще жертв принесе в будучности?

— **Зелїзнича катастрофа.** Великий цирк Барнума, який недавно давав представленя в Кракові, постигла катастрофа на стациї Битом. Цирк має три власні зелїзничі поїзди, котрими переїздить з місця на місце. В суботу стояли два поїзди чч. 2 і 3 на стациї готові до відїзду. Нечаянно поїзд ч. 3 рушив з місця і з цїлою силою ударив в задні ваґони поїзду ч. 2. Чотири вози поїзду ч. 2 і три передні вози поїзду ч. 3 потороцені, а 15 осіб, що спали в ваґонах, понесли тяжкі рани. Одна з ранених осіб померла по пів години, а кільком иньшим грозить смерть. Жертвою катастрофи упало також 20 коней і один слонь.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних у Львові** оповіщує:

Граничний рух межи Росиєю а Форальберґом включно зі стациями Бреґенция, Лїндав, Романсгорн і Роршах лежачими над озером Боденьским. З днем 1. серпня 1901 увійшла в житє нова тарифа часть II для посилок товарових поміж стациями Бреґенция, Букс, Фельдкірх, Лїндав, Романсгорн, Роршах і Ст. Марґаретен з одного а Росиєю з другого боку.

— **Дрібні вісти.** Інститут »Народний Дом« у Львові оголосив конкурс з речинцем до 15. серпня с. р. на безплатні місця в бурсї ґімназияльній і ремісничій. — З днем 15. с. м. отвирає ся почтовий уряд в Ропицї рускій.

Телеґрами.

Прага, 8. липня. Ческий сойм приймив закон о введенє в житє безпосередних виборів до сойму з сїльскої куриї, при чім згодив ся на бажанє правительства, щоби громада доперва тодї творила самостійний, виборчий округ, коли числить більше як 500 членів. Сойм приняв також закон про реґуляцию платнї народних учителїв і відрочив ся серед окликів на честь цїсаря.

Лїнц, 8. липня. Горішно-австрийский сойм замкнено.

Манїля, 8. липня. Ґенерал Філїпинцїв Балермеоро піддав ся Американам; разом з ним піддало ся 1000 повстанцїв.

Вешинґтон, 8. липня. Американьский посол в Buenos-Aires потверджує телеґрафічно вістку про заведенє там стану облоги.

Новий Йорк, 8. липня. Спека, яка тревала кілька днїв, устала. Однак метеорольоґічна ста-

ция заповідає тревалу погоду на довший час, отже спека поверне.

Краєвий Сойм.

Початок нинїшного засїданя — 10 година 25 мін.

По полагоженю формальностий сойм переказав краєвому видїлови петициї громад: Мислиничі, Лиманова, Мілець і Сянок о відписанє зглядно зниженє престаций на платню учителям. Громадам Цїшанїн малий з Кісельовом знижено престацию на платню учителя з 21% на 10% податків. Краків одержав дозвіл сплачувати ратами решту престацяї, яку винен шкільному фондови краєвому за лїта 1883 до 1894.

Дальше ухвалено удїлити краєвому видїлови абсолюториї з рахунків фондів буджетових за 1899. р.

Два наглі внесеня о поміч для погорільців громад Двори, бяльского повіта, і Угнова переказано буджетовій комісиї з порученєм полагодити їх до завтра.

Пов. Гурка представив реферат правничої комісиї о внесеню пос. Окуневского і тов. в справі зміни закона о лихві. Внесенє переказано краєвому видїлови.

Суботнїшна резолюция пос. Бойки о переведеню ревізиї інструкциї для жандармериї щодо уживаня оружия, при голосованю упала.

Дальше сойм приймає в третім читаню закон о рентових оселях. Русини не голосували.

Перед приступленєм до загальної поправи над краєвим буджетом на 1901. р. зажадав голосу пос. Барвіньский і виголосив заяву від руских послів, яку ми подали в передовій статї. По заяві всї посли-Русини вийшли з соймової салї.

Заява спала як грім з погідного неба і викликала констернацию межи всїма польскими сторонництвами. Провідники клюбів вийшли сейчас на нараду.

Год. 2. пополудни – засїданє тревае дальше.

COLOSSEUM Ernesta Thorna,

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна.

Проґрама від 1. до 16. липня 1901.

При співучасти військової музики 24. п. п.

1) **Brooks & Dunean**, найзнаменитші і найкомічнїйші американьскі мурини. 2) **Трупа Crawford**, партерові ґімнастики. 3) **Сестри Berger**, концерт на устній гармонїйцї і танцерки тирольскі. 4) **Riccardo & Benedetto**, голосні пародисти опер. 5) **Сестри Gaesch**, найзнаменитші сучасні акробатки. 6) **Charles Pauly**, артист в свистаню наслїдуючий голоси птахів. 7) **Hombert and Renardo**, Musical Burlesque Excentries. 8) **Mlle Kicki**, тирольска сьпівачка. 9) **Mlle Tleuri**, сьпівачка. 10) **Iben Obed**, фантастичний арабский артист. 11) **Elvira Oceana and Max**, еволюциї на трапезї і колесах. 12) **Holeman**, тресура псів і котів. — (На загальне бажанє П. П. Публики).

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В недїлю і сьвята два представленя. Що пятницї **High Life** представленє. Білети вчаснїйше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«).

одиноке руске товариство асекурацийне, обезпечає будинки і всї предмети движимі против огневих шкід.

»Днїстер« припоручили Преосьвящ. Ординарияти Всеч. Духовеньству і вірним всїх трех Епархій.

Фонди ґваранцийні »Днїстра« з днем 31. грудня 1900.

Фонд резервовий . . .	311.540 кор. 11 сот.	разом 520.406 кор. 65. сот.
Резерва премії	171.942 „ — „	
Резерва специяльна . .	6.000 „ — „	
Фонд емеритальний . .	30.924 „ 54 „	

Тарифи »Днїстра« умірковані. Надвижка річна розділяє ся між членів в формі звороттів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту в премії.

»Днїстер« виплатив до 31. грудня 1900. відшкодовань 2,120.834 кор. Шкоди лїквідують ся безпроволочно в присутности Делеґата і 2 членів.

Полїси »Днїстра« принимають при позичках гіпотечних: Банк краєвий і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долинї, Снятинї, Городенцї, Теребовли, Залїщиках, Городку і Богородчанах.

НА ЖИТЄ треба обезпечатись тільки через »Днїстер« в Товаристві взаїмн. обезпеч. в Кракові; з таких обезпечень через »Днїстер« іде часть провізиї на рускі публичні добродїйні цїли; полїси і квіти видає Краківске Товариство рускі.

»Днїстер« пошукує спосібних аґентів, особливо селян господарів в окрестностях, де ще нема близько аґенций »Днїстра«. Аґенти заробили вже 274.964 кор. провізиї.

Зголошеня о аґенциї треба вносити до Дирекциї у Львові.

Від огню обезпечайте ся тільки в »Днїстрі«.

На житє обезпечайте ся тільки через »Днїстер«.

Селяне убігайте ся тільки о аґенциї »Днїстра«

Сезон від 1. черзня до кінця вересня

В Микуличинї

над трема Прутами

отворив заряд

„Народної Гостинницї“

зі Львова

готель і реставрацию

в віллї о. Галайчука.

Заряд приймає купелевих гостий на цїлий сезон на мешканє, також з цїлим удержанєм. Сезонові домівки в готели під власним зарядом по 2—3 покої по дуже умірених цїнах. Можна винаймати і на місяцї. Кухня і пивниця у власнім зарядї, окрема читальня для гостей, купелї в Прутї о 200 кроків від готелю, прогульки нетомлячі задля догідного положеня місцевости, а зелїзнича стация о 150 кроків від готелю.

Зголошеня приймає п. Микола Заячківский в Микуличинї.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Віддїл депозитовий

принимає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, принимає до переховання папери вартістні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституциях заграничних т. зв.

Депозити сховкові
(Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касї панцирній сховок до виключ. ого ужитку і під власним ключем, де **безпечно і дискретно** переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим взглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднїйші зарядженя.

Приписи дотично того род. депозитів одержати можна безплатно у віддїлї депозитовім.

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	приходить о годинї	до Львова
		6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
		6·20	з Чернівцїв (Іцкан, Галацу), Гусятина
		6·46	з Брухович, щод. від 16. мая до 15. вер. вк
		7·45	з Янова
		7·40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче
		8·00	„ „ на дв. головний
		8·10	з Лавочного (Пешту) Калуша, Сянока
		8·15	з Сокаля, Рави рускої
	1·35	8·50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту. Берлина
		11·45	з Ряшова, Любачова, Самбора
		11·55	зі Станиславова (Керемезе, Потутор)
		12·55	з Янова
		1·10	зі Сколього, Калуша, Хирова а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.
		3·14	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.
		4·40	зі Самбора, Борислава, Стрия
	2·20	5·11	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
	2·35	5·35	„ „ „ на дв. голов.
		5·50	з Кракова
	1·45	5·40	з Чернівцїв, Іцкан
		6·00	з Сокаля, Белзця і Любачова
Ніч			
		7·36	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
		8·50	з Брухович від 16. мая до 15. вересня щод.
		9·41	з Янова від 1. мая до 15. вер. щоденно
		9·20	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
	8·40 2·31	9·50	з Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розвадова
	12·15	9·40	з Чернівцїв, Букарешту,
		10·20	з Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша
		10·20	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
		10·02	„ „ „ на дв. голов.
		3·12	з Підволочиск Копичинець на дв. Підзамче
		3·35	„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	відходить о годинї	зі Львова
		6·25	до Станиславова, Підвисокого, Потутор
	1·55	6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
	2·08	6·43	„ „ „ дв. Підзамче
		6·35	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
	8·30 2·55	8·40	до Кракова (Відня, Варшави), Берлина
		9·00	до Сколього, до Лавочного (1. лип. до 15. вер.
		9·15	до Янова
		9·25	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.
		9·42	„ „ „ дв. гол.
		10·20	до Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова
	2·40	10·25	до Чернівцїв,
		1·25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в недїлї і сьвята
		2·15	до Брухович від 16. мая до 16. вересня в недїлї і сьвята
		3·05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
		3·15	до Янова щоденно від 16. мая до 30. вер.
		3·26	до Брухович шод. від 16. мая до 15. вер.
		3·30	до Ряшева, Хирова, Любачова
Ніч			
		6·10	до Станиславова
	12·45	6·20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
		6·30	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні б. а від 16. вер. до 30. цьвіт. 1902 щоденно
		6·35	до Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова
		7·10	до Тернополя, Бродів дворець головний
		7·32	„ дворець Підзамче
		7·25	до Сокаля і Рави рускої
		7·52	до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і сьв.)
		9·30	до Янова від 1. мая до 15. вересня
	2·51	10·30	до Чернівцїв і Іцкан
		11·00	до Кракова, Відня, Варшави
		11.10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
		11·32	„ „ дв. Підзамче
		4·15	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора
		4·45	до Брухович від 16. мая до 15. вер. щод

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

Час середно-европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — В місті видають білети їзди: Звичайні білети аґенция часописий Ст. І. Соколовского в пасажи Гавсмана ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білети звичайні і всякі иньші, тарифи, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5. в подвірю, сходи II., двері ч. 52.) в урядових годинах (8—3 а в сьвята 9—12).

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский**.

З друкарнї В. А. Шийковского.